

5.4. ØSU erkender, at nogle medlemsstater som følge af Kommissionens forslag vil blive tvunget til at give afkald på visse oplysninger, som de i dag kræver på fakturaerne, og må slække på de lovbestemmelser, der for øjeblikket gælder inden for deres retsområde. Omvendt kan en harmonisering af fakturaernes indhold forpligte virksomheder i andre medlemsstater til at levere oplysninger, som de hidtil ikke har skullet oplyse. Men efter ØSU's mening hører det til de ofre, der må bringes for at fuldføre enhedsmarkedet. I sidste ende vil det

være til fordel for såvel erhvervslivet som skattemyndighederne. ØSU opfordrer derfor medlemsstaterne til at acceptere disse ændringer som et nødvendigt supplement til den harmonisering og samordning, som finder sted af hensyn til enhedsmarkedet.

5.5. ØSU håber, at eventuelle undtagelser, der indrømmes medlemsstaterne, fra kravet om at tillade elektronisk fakturering, vil være begrænset til det kortest mulige tidsrum.

Bruxelles, den 26. april 2001.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Opfyldelse af de økonomiske adgangskriterier: udfordringerne for ansøgerlandene i forbindelse med EU-udvidelsen«

(2001/C 193/14)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 13. juli 2000 under henvisning til forretningsordenens artikel 23 at afgive udtalelse om »Opfyldelse af de økonomiske adgangskriterier: udfordringerne for ansøgerlandene i forbindelse med EU-udvidelsen«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Bruno Vever til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. marts 2001.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 381. plenarforsamling af 25. og 26. april 2001, mødet den 25. april, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Resumé

1.1. Inden for indeværende årti står Den Europæiske Union over for en omfattende udvidelse, og den enestående politiske ambition om at forene hovedparten af det europæiske kontinent fra vest til øst kan blive til virkelighed. Ifølge de overordnede retningslinjer i udvidelsesstrategien, som blev opdateret af Kommissionen i november 2000 og siden godkendt af Rådet, har EU allerede nu opfyldt sine forpligtelser, såvel på det finansielle plan med aftalen i Berlin om Agenda 2000, som på det institutionelle plan med Nice-aftalen, der reformerer traktaten. De nye udvidelser afhænger først og fremmest af de enkelte landes »rutediagrammer«, dvs. fremskridtene i overtagelsen af gældende fællesskabsret, som er godt på vej i de allerfleste ansøgerlande, og afslutningen af tiltrædelsesforhandlingerne, som anses for mulig allerede i

2002 for de bedst placerede af dem. ØSU er i det store hele enig i denne vurdering, men understreger dog også, at de 15 og ansøgerlandene nødvendigvis deler ansvaret for at tage den økonomiske udfordring i forbindelse med udvidelsen op. Målet er ikke statisk og bygger på tre forudsætninger: en komplet overtagelse af EU's regelværk, effektivisering af støttemetoderne og forberedelse af en ny samhørighed i det udvidede EU.

1.2. Den komplette overtagelse af EU's regelværk stiller meget store krav på grund af den vidtgående integration i EU, som fortsat uddybes. Udfordringen kompliceres også af det store antal ansøgerlande, forskellene i udviklingsniveau og forskellene i omstillingsbehovene. I Kommissionens rapport fra november 2000 opregnes en række meget opmuntrende fremskridt i ansøgerlandene, hvilket stigningen i handelssamkvemmet med EU er et bevis på. Disse fremskridt åbner

mulighed for, at et stort flertal af ansøgerlandene snart kan blive medlemmer. De resterende prioriteter er forskellige fra land til land og bør afstemmes herefter. Men ud over de forskellige problemer, der skal løses, vil ØSU understrege, at det for alle gælder, at civilsamfundet bør inddrages aktivt for at klare dette.

1.3. En positiv gennemførelse af integrationsprocessen kræver en forbedring af støttemetoderne. Den fællesskabsstøtte, der blev fastlagt i Berlin med Agenda 2000, er ikke i sig selv tilstrækkelig til at finansiere efterslæbet. ØSU understreger, at den først og fremmest bør forbedre rammevilkårene for private investeringer, som alene kan mobilisere de nødvendige ressourcer. Dette forudsætter også en intensivering af uddannelsesindsatsen i snævert samarbejde med erhvervs- og samfundslivets aktører og med støtte fra EU. Kommissionens evalueringssrapporter bør forbedres ved at tillægge ECOFIN-Rådet en overvågningsrolle samt aktivt inddrage civilsamfundets erhvervs- og samfundsrepræsentanter, der har et godt udgangspunkt for at vurdere de reelle fremskridt i praksis. ØSU vil bidrage hertil med sine årlige konferencer og arbejdet i de blandede rådgivende udvalg. Endvidere bør ansøgerlandene allerede nu inddrages i visse fælles politikker (det indre marked, intellektuel ejendomsret, told, miljø, handelspolitik).

1.4. Sluttelig er det væsentligt umiddelbart at forberede vilkårene for en ny økonomisk og social samhørighed i det udvidede EU, hvilket kræver banebrydende fælles tiltag. ØSU understreger, at det er nødvendigt at indlede organisatoriske reformer inden for lovgivning, administration og på det økonomiske og sociale område. På det lovgivningsmæssige område skal man prioritere en forenkling af EU's regler, med en forbedring af deres kvalitet og effektivitet, samtidig med at man øger kontrollen med deres gennemførelse. På det administrative plan skal regeringerne inddrages i udbygningen af kontrolforanstaltningerne på det indre marked, og alle de nationale myndigheder bør gøres ansvarlige. På det økonomiske og sociale plan skal man fortsætte uddybningen af ØMU'en ved at forberede de lande, som straks ved tiltrædelsen skal være med i den europæiske valutakursmekanisme. De bør også allerede nu inddrages i Lissabon-mandatet, som pålagde samtlige medlemsstater at foretage strukturtilpasninger for at styrke EU's konkurrenceevne.

1.5. For at nå disse tre målsætninger opfordrer ØSU til, at man allerede i 2001 udarbejder et sammenhængende flerårigt program til forberedelse af udvidelsen for at øge effektiviteten af støttemetoderne, samtidig med at man i de 15 medlemsstater

skaber betingelserne for, at man kan bevare samhørigheden i det udvidede Europa. Dette program bør gennemføres, inden Parlamentets og Kommissionens nuværende mandat udløber. Det skal hjælpe ansøgerlandene med at tage den økonomiske udfordring i forbindelse med tiltrædelsen op ved at skabe et konstruktivt samspil mellem dem og de 15. Med en sådan interaktiv proces i snævert samarbejde med civilsamfundet vil man ikke blot kunne udvide Den Europæiske Union uden at sætte den økonomiske og sociale samhørighed over styr, men også styrke dens konkurrenceevne ved med dens forening at udnytte EU's placering og fordele mest muligt.

2. Indledende kommentarer

2.1. EU's omfattende udvidelse er den største udfordring i dette århundrede, som vil sætte sig dybe spor. Det drejer sig ikke blot om at udvide, men at forene Europa, og denne forening skal gøres til et trumfkort i det 21. århundrede, efter at dets opsplittning har handicappet det i det 20. århundrede. Det er en gennemgribende og kompliceret udfordring, som vil påvirke Unionens politiske målsætning, institutionerne, den interne organisation, den geografiske og regionale dimension samt Unionens internationale konkurrenceevne. Det er en interaktiv udfordring, for disse forskellige faktorer vil påvirke hinanden i en dynamisk proces, som skal struktureres og styres. Den økonomiske og sociale udfordring er naturligvis central i denne problematik, såvel hvad angår de muligheder, der åbnes, samt de krav, der skal opfyldes, for at en sådan proces kan lykkes⁽¹⁾.

2.2. Udvidelsen indebærer helt nye økonomiske muligheder: udfordringen består i at skabe et stort indre marked, som omfatter mere end en halv milliard europæere, som sikrer, at de økonomiske forandringer i ansøgerlandene bliver uigenkaldelige, og som indebærer, at markedsøkonomiens principper og regler kommer til at gælde for hele det europæiske kontinent. Ved at man udnytter komplementariteten mellem medlemsstaterne, vil dette store marked gøre det muligt at befæste den økonomiske udvikling og det sociale fremskridt i Europa, styrke dets globale konkurrenceevne samt øge investeringerne og handelen. Det vil styrke EU's særlige betydning i verdenshandelen såvel på det bilaterale som det

⁽¹⁾ Jf. også følgende ØSU-udtalelser:

»Beskæftigelse og den sociale situation i ansøgerlandene.«

»Den nordlige dimension i EU's eksterne og grænseoverskridende politik«, EFT C 139 af 11.5.2001.

»EU's udvidelse og konsekvenserne for Det Indre Marked«, EFT C 329 af 17.11.1999.

multilaterale plan på et tidspunkt, hvor man skal forhandle sig frem til nye regler for at møde den økonomiske globalisering.

2.3. Ifølge de overordnede retningslinjer i udvidelsesstrategien, som blev opdateret af Kommissionen i november 2000 og siden godkendt af Rådet, har EU allerede nu opfyldt sine forpligtelser såvel på det finansielle plan med aftalen i Berlin fra marts 1999 om Agenda 2000, som på det institutionelle plan med Nice-aftalen fra december 2000, der reformerer traktaten. De nye udvidelser afhænger dermed kun af fremskridtene i »rutediagrammerne« for de enkelte ansøgerlande, dvs. fremskridtene i overtagelsen af gældende fællesskabsret, som er godt på vej i de allerfleste ansøgerlande, og afslutningen af tiltrædelsesforhandlingerne, som anses for mulig allerede i 2002 for de bedst placerede af dem.

2.4. ØSU er i det store og hele enig i denne vurdering og støtter udsigterne til at se de første udvidelser inden for nær fremtid, men understreger dog, at det centrale i udvidelsesprocessen fortsat er den økonomiske og sociale udfordring. De spørgsmål, der rejses, står i forhold til mulighederne. Det store antal ansøgerlande og de nuværende forskelle i udviklingsniveau vil skabe større mangfoldighed, som på en anden måde vil stille spørgsmål ved EU's samhörighed.

2.5. Især er målsætningen om, at ansøgerlandene skal integreres i den europæiske økonomi et evolutivt mål. EU er stadig langt fra at være politisk og økonomisk fuldbyrdet og har heller ikke afsluttet sin socialpolitiske tilpasning. Samarbejdet inden for den økonomiske og monetære union, der blev etableret i 1999 mellem 11 medlemsstater og nu udvidet til 12, er først lige begyndt og vil forstærke integrationen mellem de nationale økonomier betydeligt. Endvidere besluttede EU's 15 medlemsstater på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 at fremskynde deres strukturreformer for at tilpasse deres økonomier efter de nye konkurrencepolitiske udfordringer. Dette blev bekræftet af Det Europæiske Råd i Stockholm i marts 2001.

2.6. ØSU har koncentreret sig om tre vigtige udfordringer, som har direkte tilknytning til disse indledende kommentarer:

- en komplet overtagelse af EU's regelværk,
- effektivisering af støttemetoderne,
- forberedelse af en ny samhörighed i det udvidede EU.

2.7. En høring af repræsentanter for erhvervs- og interesseorganisationer i de forskellige ansøgerlande⁽¹⁾ gav mulighed for at uddybe ØSU's analyse og henstillingerne, som nu også tager højde for disse repræsentanternes vurderinger. Der var bred opbakning om hovedlinjerne i denne udtalelse under høringen.

3. En komplet overtagelse af EU's regelværk

3.1. Ansøgerlandenes evne til at skabe en fungerende markedsøkonomi og klare konkurrencepresset blev allerede fastlagt som et kriterium for medlemskab på Det Europæiske Råd i København i 1993. Målsætningen under forhandlingerne med hvert enkelt ansøgerland er at sikre en komplet overtagelse af EU's regelværk, idet man nøje vil begrænse rækkevidden og varigheden af eventuelle overgangsbestemmelser efter tiltrædelsen. Denne overtagelse og gennemførelse af EU's regelværk er en stor udfordring for ansøgerlandene. Integrationen på det indre marked er allerede betydelig, og den baserer sig på en omfattende fælles lovgivning (skønsmæssigt anslået til 80 000 sider), som ofte er af nylig dato. Den europæiske samordning er blevet meget mere krævende siden iværksættelsen af den økonomiske og monetære union i 1999. Man har besluttet, at de nye medlemsstater skal indgå i ØMU'en, uden politisk mulighed for at sætte sig udenfor (»opting out«), så snart de opfylder de økonomiske kriterier.

3.2. Vurdering af udfordringernes omfang

3.2.1. Overtagelsen af EU's regelværk vil blive vanskeliggjort af det store antal ansøgerlande, deres geografiske forskelligheder samt forskellene i udviklingsniveau og samfundsmæssige krav.

3.2.1.1. Antallet af ansøgerlande er stort: EU forhandler i dag samtidig med tolv ansøgerlande, og Tyrkiet fik status som det trettende ansøgerland på Det Europæiske Råds møde i Helsingfors i december 1999 (selv om indledningen af tiltrædelsesforhandlingerne med Tyrkiet er betinget af, at de politiske kriterier som fastsat i København opfyldes).

3.2.1.2. Den geografiske spredning mellem ansøgerlandene er betydelig: størrelsesforskellen er meget markant (fra Maltas 400 000 indbyggere til Polens 38,7 mio. og Tyrkiets 64,3 mio.) og lige så de regionale forskelle: ti af ansøgerlandene ligger i Central- og Østeuropa (Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet, Estland, Litauen, Letland, Slovenien, Rumænien og Bulgarien) og tre i Middelhavsområdet (Cypern, Malta, Tyrkiet).

⁽¹⁾ Konferencen »Mod et partnerskab for økonomisk vækst og sociale rettigheder« afholdt i ØSU's bygning den 14.-17. november 2000.

3.2.1.3. Forskellene i udviklingsniveau er meget markante med en levestandard som i gennemsnit svarer til 40 % af gennemsnittet i EU: de 13 ansøgerlandes befolkning (170 mio. indbyggere) svarer til 45 % af befolkningen i EU-15, mens deres BNP ifølge de statistiske beregninger kun udgør 6,7 % af EU's BNP. Desuden er forskellene mellem ansøgerlandene meget store (i størrelsesordenen på mere end 1 til 3).

3.2.1.4. Tiltrædelsen har også samfundsmæssige konsekvenser: den økonomiske integrering af ansøgerlandene i EU vil afføde radikale forandringer i disse lande, hvad angår de grundlæggende økonomiske forudsætninger og konjunkturtilpasninger, de økonomiske aktører (virksomheder, lønmodtagere og forbrugere), de administrative institutioner og retsvæsenet. De løbende forhandlinger gør det muligt at fastlægge reglerne, og hvordan de skal gennemføres, men har derimod mindre indflydelse på den økonomiske og sociale udvikling og de administrative, retslige og samfundsmæssige («institution building») forandringer, som kræves, for at overtagelsen af gældende fællesskabsret skal lykkes. Alle komponenter i det civile samfund skal inddrages i reformerne.

3.2.2. Andre faktorer skulle dog bidrage til at lette overtagelsen af gældende fællesskabsret:

3.2.2.1. De fleste ansøgerlande har et begrænset marked, hvilket kan lette omstillingen.

3.2.2.2. Fællesskabsinvesteringerne, som er øget betydeligt i disse lande, bidrager også til at eksportere et »EU-system« og at sprede det i større grad (gennem underleverandører m.fl.).

3.2.2.3. Den juridiske kontrol med overtagelsen af EU-lovgivningen kan sluttelig baseres på klare og målelige fællesskabskriterier, hvilket letter bedømmelsen af forholdene i de enkelte ansøgerlande.

3.3. Med udgangspunkt i den igangværende udvikling

3.3.1. En lang økonomisk tilpasningsproces i ansøgerlandene har været i gang siden indledningen af førtiltrædelsesprocessen efter topmødet i Essen i 1994 med Europaaftalerne, partnerskabsaftalerne for tiltrædelse og førtiltrædelsesinstrumenterne (Phare-programmer: institutionel kapacitet og investeringsstøtte, Ispa: miljø- og transportinfrastruktur og Sapid: udvikling af landbruget og landdistrikterne) og med ansøgerlandenes deltagelse i flere fællesskabsprogrammer. Målsætningen var, at man i disse lande skulle fremskynde udviklingen af en markedsøkonomi, som kunne klare konkurrencepresset på det indre marked og i samhandelen med tredjelande i en europæisk union, der er stadig mere åben over for omverdenen. Overgangen til markedsøkonomi i de central- og østeuropæiske lande afslørede i første omgang eftersløbet i konkurrenceevne som følge af planøkonomien (allerede

integreringen af den østtyske økonomi viste dette), hvilket i de fleste lande førte til et betydeligt inflationspres, produktionstilbagegang og en stigning i arbejdsløsheden.

3.3.1.1. Men disse startvanskeligheder blev dog især i de lande, som fremskyndede reformprocessen og omlægningen af handelsstrømmene efterfulgt af en klar økonomisk genrejning, så snart effekten af omstruktureringen og de private investeringer var slået igennem. Arbejdsløsheden er dog fortsat et følsomt punkt i de fleste ansøgerlande. Den er steget som en uundgåelig følge af de igangværende økonomiske omstruktureringer. Et prioriteret mål er at forbedre arbejdsmarkedets respons på vækstfremgangen, så det kan bidrage til at mindske arbejdsløsheden betydeligt, sådan som det allerede er sket i de mest reformprogressive ansøgerlande som Ungarn og Slovenien.

3.3.2. Kommissionen opregner i sin rapport af 8. november 2000 en lang række fremskridt, der er sket i forbedringen af de økonomiske balancer, produktiviteten og beskæftigelsen i den private sektor. Med divergerende, men stort set positive kommentarer til situationen i de enkelte lande mener Kommissionen, at Cypern, Malta, Estland, Ungarn, Polen, Tjekkiet og Slovenien i dag har fungerende markedsøkonomier, som inden for en nær fremtid kan opfylde kravene i EU. Letland, Litauen og Slovakiet betragtes ligeledes som fungerende markedsøkonomier og skulle være klar til medlemskab på mellemlang sigt på betingelse af, at man fremskynder de igangværende reformer. Derimod mangler Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet endnu at iværksætte reformer for at kunne opfylde de økonomiske tiltrædelseskriterier inden for en tidsramme, som man på dette stadium endnu ikke har kunnet afstikke (opretholdelsen af de forudgående politiske krav til Tyrkiet som betingelse for en åbning af forhandlingerne). Alt i alt kan man konstatere, at de fremskridt, Kommissionen har registreret, kan give syv måske ti ansøgerlande mulighed for snarlig tiltrædelse, sikkert fra 2004 for de bedst placerede landes vedkommende.

3.3.3. Ud over den økonomiske vækst, som generelt blev opgjort til ca. 4 % om året, har fremgangen været særlig betydelig i handelen med EU, som årligt er steget med 20 % siden 1993 og udgør efter en tredobling i dag gennemsnitlig 60 % af disse landes udenrigshandel (en procentsats, som svarer til handelen mellem EU-landene). Ansøgerlandene er blevet EU's næstvigtigste handelspartner efter De Forenede Stater. Handelen med disse lande kendetegnes i dag af EU's store handelsoverskud, som beløb sig til mere end 25 mia. euro i 1999, dvs. næsten en fjerdedel af Fællesskabets eksport til Central- og Østeuropa.

3.3.4. Følgende vurderinger og henstillinger, som hovedsageligt er baseret på høringerne af repræsentanter for erhvervs- og samfundsorganisationerne i ansøgerlandene, er overordnede betragtninger og beskriver de mest iøjnefaldende forhold. De skal naturligvis nuanceres på baggrund af de store forskelle på de enkelte ansøgerlande.

3.3.5. ØSU konstaterer, at den positive udvikling i handelen beror på bl.a. følgende fremskridt i de fleste ansøgerlande:

- ansøgerlandene har accepteret forandringerne og tilpasningen til det indre marked,
- arbejdsmarkedsorganisationerne, fagforeningerne og forbrugerorganisationerne er blevet stærkere,
- samtidig med, at der er sket en produktivitetstigning, er en ny virksomheds- og forvaltningskultur vokset frem,
- de internationale investeringer er steget kraftigt,
- infrastrukturen og produktionsapparatet er blevet moderniseret,
- servicesektoren (banker, forsikringselskaber, handel og den audiovisuelle industri) har udviklet sig, og
- samarbejdet om tekniske standarder er blevet udbygget.

3.4. *Satsning på at løse de største problemer*

3.4.1. ØSU's spørgeskemaer og høringer har afsløret mange problemer og forsinkelser i ansøgerlandene, som nævnes i det efterfølgende. Sammenlægningen af disse betyder dog ikke, at de giver et billede af de problemer, man støder på i de enkelte lande. Med de fremskridt, der er opnået eller er i gang i ansøgerlandene, er det kun de lande, der udviser de største forsinkelser, der kumulerer de fleste af de konstaterede problemer. Holder man sig dette for øje ved fortolkningen af de indsamlede data, fremgår det af høringerne, at ud over tilpasningsprocessens generelle problemer og omkostninger er de vigtigste tilbagestående problemer følgende:

3.4.1.1. Forsinkelser i moderniseringen af strukturerne (produktionsapparatet, arbejdskraftens uddannelse og kvalificering, det finansielle system, distributionsnettet, de administrative strukturer og retsvæsenet, transport- og kommunikationsinfrastrukturen).

3.4.1.2. Forsinkelser i tilpasningen af lovgivningen (restriktioner for kapitalbevægelser, manglende overensstemmelse med EU's tekniske normer og regnskabsstandarder, mangler med hensyn til intellektuelle og industrielle rettigheder, miljøbeskyttelse, problemer i forbindelse med en spirende underjordisk økonomi).

3.4.2. Erhvervs- og samfundslivets aktører i ansøgerlandene fremhæver ofte følgende problemer:

3.4.2.1. Af generel karakter: konkurrenceefterslæb i forbindelse med en øget konkurrence, kompleksiteten i forbindelse med iværksættelsen af Fællesskabets bestemmelser, begrænsninger i EU-støtten, virksomheders vanskeligheder ved at udvikle sig, især de små og mellemstore virksomheder (mangel på kapital og kreditadgang).

3.4.2.2. På det handelspolitiske område: underskuddene i samhandelen med EU og ligeledes begrænsningerne i adgangen til EU-markedet for landbrugsprodukter, som ikke er omfattet af liberaliseringen.

3.4.2.3. På det sociale område: den nødvendige tilpasning af arbejdskraften, som ofte er i overskud inden for landbruget, men mangelfuld inden for andre sektorer, frygt for flugt af kvalificeret arbejdskraft samt problemet med at indføre og tilpasse de sociale sikringsystemer og sørge for, at de fungerer godt.

3.4.3. Erhvervs- og samfundslivets aktører i EU nævner oftest større problemer i forbindelse med eksporten end med investeringer på stedet:

3.4.3.1. Generelt nævnes manglende juridisk sikkerhed og den institutionelle kapacitet hos myndighederne i ansøgerlandene (bureaukratiske procedurer og mangel på klagemuligheder, kontrolmyndighedernes utilstrækkelige kompetence og selvstændighed, nye toldmure, den ringe effektivitet hos visse tilsyns-, standardiserings- og certificeringsmyndigheder, problemer i forbindelse med gensidig anerkendelse, samt bedrageri og korrupsion).

3.4.3.2. På det økonomiske område nævnes beskatningens kompleksitet og niveau, fortsatte ikke-toldmæssige hindringer samt tekniske og administrative hindringer for samhandelen, manglende transparens i privatiseringsprogrammerne, vanskelighederne ved at forudse de retslige og skattemæssige bestemmelser, opretholdelse af en vis prisregulering, dog i begrænset omfang.

3.4.3.3. På det konkurrencepolitiske område nævnes visse begrænsninger i etableringsfriheden, hindringer for etablering (licenser, filialer), begrænsninger i erhvervelsen af fast ejendom (kan dog omgås ved oprettelse af datterselskaber), statsstøttens niveau inden for visse sektorer med tilpasnings- og konkurrence-mæssige problemer, mangelfuld adgang til offentlige indkøb, unormal praksis (prisdumping, som på grund af åbenhed i procedurer forbliver ret begrænset, manglende overholdelse af miljøkrav og sort arbejde).

3.5. *Resterende tilpasningsprioriteter*

3.5.1. Af høringerne fremgår det, at følgende projekter i ansøgerlandene bør prioriteres:

3.5.1.1. Rent generelt skal de allerede opnåede fremskridt (økonomisk forvaltning, produktivitet, kvaliteten af varer og tjenester, virksomhedskultur og forbrugeroplysning) konsolideres med civilsamfundets aktive deltagelse.

3.5.1.2. Inden for den økonomiske politisk drejer det sig om styrkelse af den makroøkonomiske stabilisering, afskaffelse af hindringer for handel med varer og tjenesteydelser, fortsættelse og fremskyndelse af privatiseringerne, skabelse af fri prissætning, skattereformer til støtte for markedsøkonomien, disciplin i valutaspørgsmål, et pålideligt system til beskyttelse af intellektuelle og industrielle rettigheder, støtte til små og mellemstore virksomheder, fremskyndelse af overgangen til EU-normer, gensidig certificering og anerkendelse samt miljøbeskyttelse.

3.5.1.3. Inden for det offentlige kræver det øget reform af staten, forvaltningen og retsvæsenet, styrkelse af konkurrencepolitikken, godkendelse af OECD's og Europarådets metoder til bekæmpelse af korruption (civilretslig og strafferetlig konvention om korruption).

3.5.1.4. Med hensyn til de økonomiske strukturer kræver det styrkelse af autonome og repræsentative faglige organisationer, modernisering af industri-, handels- og finans-, samt landbrugsstrukturerne (med nye gensidige handelsindrømmelser) og tilpasning af transport-, energi- og telekommunikationsinfrastruktur, især de grænseoverskridende infrastrukturer mellem ansøgerlandene og med EU.

3.5.1.5. På det sociale område kræver det overtagelse af EU's sociallovgivning, etablering af en social dialog samt bekæmpelse af den sorte økonomi.

4. Styrkelse af støttemetoderne

4.1. Den støtte, som ydes til økonomisk genopbygning i ansøgerlandene, vil kræve en tilpasning af metoderne ud fra fire målsætninger: omlægning af fællesskabsstøtten, intensivering af uddannelsesforanstaltninger, forbedring af evalueringsrapporterne og førtidig inddragelse i visse EU-politikker.

4.2. Optimering af fællesskabsstøtten

4.2.1. Den fællesskabsstøtte, som blev fastlagt i Berlin i marts 1999 for perioden 2000-2006 i »Agenda 2000« ligger fortsat inden for Fællesskabets budgetloft på 1,27 % af BNP. For perioden fastsættes der umiddelbart en støtte på ca. 20 mia. euro til førtiltrædelsesinstrumenterne og fra 2002 ca. 50 mia. til nye medlemslande. Det er et betydeligt beløb, men er naturligvis ikke tilstrækkeligt til at dække de pågældende landes udviklingsbehov og afhjælpe deres efterslæb.

4.2.2. Med vedtagelsen af Agenda 2000 kan EU dog ikke frasige sig yderligere finansielle forpligtelser over for ansøgerlandene, og efter ØSU's opfattelse er det væsentligt, at EU på nuværende tidspunkt koncentrerer sin støtte om skabelsen af en fungerende markedsøkonomi ved at tilstræbe en katalysatoreffekt og fremme private investeringer, da man kun herved kan tilvejebringe de nødvendige midler. Dette kræver bl.a., at man:

4.2.2.1. Først og fremmest udvikler samarbejdet med erhvervs- og samfundslivets aktører omkring de nationale programmer for overtagelsen af gældende fællesskabsret og udnyttelsen af fællesskabsstøtten ved, at man fører samråd med disse aktører om udformningen, gennemførelsen, opfølgningen og evalueringen.

4.2.2.2. Udbygger kontrollen med fællesskabsstøttens indvirkning på den økonomiske udvikling, bl.a. på basis af dette samarbejde med erhvervs- og samfundslivets aktører.

4.2.2.3. Moderniserer reglerne for virksomhedernes aktiviteter, bl.a. ved at fremskynde reformen af den offentlige administration og sikre, at domstolene bliver kompetente, effektive og uafhængige (hvilket berettiger, at man udbygger de samarbejdsforanstaltninger, der allerede er blevet indledt mellem medlemsstaternes og ansøgerlandenes nationale administrationer).

4.2.2.4. I højere grad fremmer transnationale programmer, der styrker det regionale samarbejde ansøgerlandene imellem.

4.2.2.5. Udvikler de nødvendige partnerskaber mellem den offentlige og private sektor, især i forbindelse med transeuropæiske infrastrukturprojekter (f.eks. transport, energi, telekommunikation og miljø).

4.2.2.6. Sikrer at støtten ikke blot er i overensstemmelse med konkurrencereglerne, men også er resultatbaseret, og dette under hensyntagen til fælles regler, retssikkerheden for personer, varer, transaktioner og investeringer, samt skærpelse af foranstaltningerne til bekæmpelse af uregelmæssigheder, bedrageri, korruption og sort økonomi, og

4.2.2.7. Skaber et stærkt og velkontrolleret bank- og finanssystem, hvilket er specielt vigtigt.

4.2.3. Endvidere ville det være nyttigt at gøre det lettere at kombinere fællesskabsstøtte med medlemsstaternes nationale støtte for at gøre finansieringen af visse projekter mere effektiv. På denne måde kan man afhjælpe fællesskabsstøttens begrænsede omfang og gøre det muligt at koncentrere støtten fra EU eller medlemsstaterne om visse prioriterede projekter.

4.2.4. Sluttelig understreger ØSU, at EU på sigt bør mindske snarere end øge den støtte, der ikke skal betales tilbage, hvilket skulle føre til en samlet begrænsning af den offentlige støtte til europæisk økonomi. Denne offentlige støtte bør derfor kombineres med lavrentelån, rentegodtgørelser, lånegarantier og medfinansiering samt en bedre samordning mellem strukturfondsstøtte og lån fra Den Europæiske Investeringsbank, banker og finanssektoren.

4.3. Intensivering af uddannelsesindsatsen

4.3.1. Indhentningen af ansøgerlandenes udviklingseftersløb vil ligeledes kræve en stor uddannelsesindsats, hvor erhvervs- og samfundslivets aktører i medlemsstaterne kommer til at spille en central rolle ved, med deres partnere i ansøgerlandene, at bane vejen for samarbejdsaftaler og aftaler om gensidig bistand, ved at informere dem om deres rettigheder og forpligtelser i forhold til gældende fællesskabsret og ved at hjælpe dem med at tilpasse sig ud fra deres egne specielle behov.

4.3.2. Denne uddannelsesindsats fra arbejdsmarkedsparternes og andre interessegruppers side, som allerede er blevet indledt med støtte bl.a. fra Phare-programmet, bør udbygges yderligere med tjenesterejser for eksperter, praktikophold og udvekslingsprogrammer. De skal bidrage til at inddrage alle faktorer i omstillingen, herunder:

- støtte en lovgivningsramme, der fremmer det private initiativ,
- udbrede et fælles referencesystem for forvaltning,
- sikre god udnyttelse af EU's retlige værktøjer, som f.eks. EF-patentet, EU-mærkning, EU-certificering,
- tilstræbe aftaler om gensidig anerkendelse og
- fremme den sociale dialog.

4.4. Forbedring af evalueringsrapporterne

4.4.1. Sammen med ansøgerlandenes myndigheder udarbejder Kommissionen hvert år rapporter om fremgangen i

overtagelsen af gældende fællesskabsret. Den seneste er fra 8. november 2000.

4.4.2. ECOFIN-Rådet besluttede i november 2000 også at drøfte visse aspekter af særlig betydning for ansøgerlandenes økonomiske politik, bl.a. deres økonomiske programmer og finanspolitikken for at skabe større overensstemmelse med gældende praksis i EU (økonomiske prognoser, indberetning af nøgletal, stabilitet i de offentlige finanser, osv.). ØSU støtter dette initiativ, som indebærer, at ansøgerlandene delagtiggøres mere i Cardiff-processen om styrkelse af de økonomiske strømninger på det indre marked og tilpasning af markedet for tjenester og kapital.

4.4.3. ØSU's møder med repræsentanter for erhvervs- og samfundslivet i ansøgerlandene afslører ofte synspunkter, der er ret så forskellige fra de officielle rapporter frem for alt på følgende punkter: de opnåede reformer og fremskridtene, tilpasning af ny lovgivning, forsinkelser i overtagelsen af gældende fællesskabsret, konkurrenceproblemer og eventuelle hindringer på det indre marked. Civilsamfundet skal via en permanent dialog med dets organiserede repræsentanter være aktivt engageret i debatten om EU-medlemskab, fremskridtene, gennemførelsesbestemmelserne og vilkårene herfor. ØSU henstiller derfor, at erhvervs- og samfundslivets aktører inddrages direkte i udarbejdelsen af disse rapporter, for at man bedre kan tage stilling til den faktiske udvikling i de allerede gennemførte reformer og opnåede fremskridt, den reelle gennemførelse af ny lovgivning, hindringer på stedet osv.

4.4.3.1. Følgelig bør Kommissionen i sine evalueringsrapporter indføje de analyser og henstillinger, der er et resultat af såvel de årlige konferencer organiseret af ØSU med repræsentanter for erhvervs- og interesseorganisationerne i ansøgerlandene samt arbejdet i de bilaterale blandede rådgivende udvalg, som er blevet oprettet med flere af disse. Endvidere bør de offentlige myndigheder i de ansøgerlande, der endnu ikke har et sådant blandet rådgivende udvalg, ufortøvet foreslå dette.

4.5. Umiddelbar inddragelse af ansøgerlandene i visse fællesskabspolitikker

4.5.1. Det ville være nyttigt allerede under førtiltrædelsesperioden at inddrage ansøgerlandene og begynde at forberede dem i praksis på gennemførelsen af fællesskabspolitikker ved at forsøge at få begrænsede, men reelle tiltrædelsesområder til at fungere. Dette ville gøre det lettere at fremskynde forhandlingerne og udarbejde en skræddersyet tidsplan for hver tilslutning.

4.5.2. Et godt eksempel på denne tilgang er aftalerne med Ungarn, Tjekkiet og Letland om gensidig anerkendelse af industriprodukter, som Kommissionen for nylig underskrev. Disse aftaler skal udvides til at omfatte andre ansøgerlande.

4.5.3. Et andet eksempel er den fulde inddragelse af ansøgerlandene i aftalerne om det fælles forskningsrum og især det sjette rammeprogram.

4.5.4. ØSU støtter i øvrigt Kommissionens forslag, som ØSU selv formulerede i en tidligere udtalelse om udvidelsens konsekvenser for det indre marked, om at lade de samordningscentre og kontaktpunkter for det indre marked, som allerede findes i de 15 medlemsstater, også omfatte ansøgerlandene for at bidrage til bilaterale løsninger på de problemer, som fortsat kan opstå i handelen landene imellem.

4.5.5. En sådan samarbejdstilgang kunne også anvendes på fællesskabets toldpolitik, idet de fleste nye ansøgerlande efter deres tiltrædelse vil grænse op til et tredjeland.

4.5.6. ØSU støtter endvidere Kommissionens forslag fra januar i år om, at ansøgerlandene allerede i indeværende år skal være medlemmer af Det Europæiske Miljøagentur.

4.5.7. ØSU henleder ligeledes opmærksomheden på, at ansøgerlandene bør have mulighed for selv før deres tiltrædelse at slutte sig til fællesskabspatentet, når det er blevet vedtaget af EU. Dette bør dog ikke vanskeliggøre de 15's vedtagelse af fællesskabspatentet allerede i 2001. Hvis systemet med fællesskabspatenter ikke kommer til at gælde for ansøgerlandene, vil man ikke kunne tage hensyn til disse lande i forbindelse med udformningen af nye patenter. De indskrænkende bestemmelser i loven om intellektuel og industriel ejendomsret forbyder nemlig at udvide patentet til andre lande end dem, det oprindeligt gjaldt for, og derfor vil det være umuligt senere at lade ansøgerlandene være omfattet af fællesskabspatenter, som blev udstedt før deres tiltrædelse. For mange fællesskabspatenter vil dette betyde en opsplittning af det indre marked efter udvidelsen, hvilket vil undergrave de fordele, man med rette kan forvente af dette patent.

4.5.8. ØSU støtter sluttelig, at ansøgerlandene får indflydelse på de målsætninger, som EU forfølger i de internationale handelsforhandlinger, hvilket gør det berettiget, at Kommissionen nøje samordner sine standpunkter med dem for at styrke EU's indflydelse på den internationale scene.

5. Udfordringerne ved forberedelsen af den nye samhørighed i EU

5.1. Udvidelsen vil ændre forudsætningerne for den indre samhørighed betydeligt på et tidspunkt, hvor EU fortsætter den langt fra afsluttede uddybning af denne samhørighed. Denne stræben efter en optimal samhørighed vil blive vanskeliggjort af forsinkelser og forskelle i udviklingen i ansøgerlandene, som i de fleste tilfælde kun delvist vil blive udlignet før deres virkelige tiltrædelse. Disse forskelle vil for en stor dels vedkommende fortsat bestå de første år, ja endog de første årtier efter tiltrædelsen. Det udvidede EU må derfor lære at leve med meget større økonomiske udviklingsforskelligheder mellem medlemsstaterne og regionerne og forsøge såvel at tilpasse sig til denne situation og gradvist afhjælpe den. Hverken Agenda 2000, der blev vedtaget i Berlin i 1999, eller reformen af traktaten efter Nice-aftalen i december 2000 vil sikre, at man kan forene udvidelse med uddybning. Dette vil kræve en mere vidtrækkende omstrukturering. Med ansøgerlandenes aktive bistand skal man følgelig træffe nye foranstaltninger til at forenkle EU-lovgivningen, foretage en samordning af de nationale forvaltninger om fælles opgaver, konsolidere ØMU'en og sammen styrke Europas tiltrækning som lokaliseringssted.

5.2. Forenkling af EU-lovgivningen

5.2.1. Ansøgerlandenes overtagelse af EU's regelværk vanskeliggøres af den meget komplicerede EU-lovgivning. I stedet for som det var hensigten at forenkle lovgivningen i EU, fortsætter man i dag med at udfærdige bestemmelser, som er alt for komplicerede for brugerne, fordelt på for mange endog modsigelsesfyldte tekster til at kunne udgøre en virkelig sammenhængende helhed, og overlapper alt for ofte gældende nationale bestemmelser i stedet for virkelig at harmonisere disse.

5.2.2. Medlemsstaterne er på deres side ikke tilstrækkeligt disciplinerede, hvad angår tilpasningen af EU-lovgivningen, og forsinkelserne i omsætningen af lovgivningen samt de retslige tvister med Kommissionen og EF-Domstolen øges fortsat. De 15 medlemsstater foregår således ansøgerlandene med et dårligt eksempel.

5.2.3. Det er derfor nødvendigt at gøre EU's virke mere effektivt ved at forbedre relevansen og kvaliteten af lovgivningen og forstærke kontrollen med, hvordan fællesskabsbestemmelserne anvendes. Det drejer sig om at sikre en varig konsolidering af det indre markeds funktion ved at forenkle ansøgerlandenes overtagelse af EU's regelværk og bringe retlige tvister ud af verden.

5.2.4. I en udtalelse fra oktober 2000⁽¹⁾ sagde ØSU derfor, at det er nødvendigt at indlede et flerårigt program for regelforenkling. Dette program skal indeholde adfærdskodekser for institutionerne og medlemsstaterne selv (ØSU viste vejen ved at vedtage sin adfærdskodeks), styrke dialogen med repræsentanterne for dem, der bruger lovgivningen, en uafhængig analyse af konsekvenserne af Kommissionens forslag, inden de gennemføres, en systematisk undersøgelse af mulige alternativer til lovgivning, som f.eks. frivillige overenskomster, aftaler, selvregulering eller samregulering mellem de berørte parter, samt effektive opfølgingsmetoder (resultattavler, årsrapporter), som gør det muligt at sammenligne de bedste metoder.

5.2.5. ØSU ønsker, at ansøgerlandene inddrages i dette program for regelforenkling, og at også de vedtager adfærdskodekser og fremmer dialogen mellem arbejdsmarkedets parter.

5.3. Samordning af de nationale myndigheder

5.3.1. ØSU understreger, at regelforenklingen skal gå hånd i hånd med en udbygning af kontrollen og omsætningen af lovgivningen, og medlemsstaterne skal i denne forbindelse i højere grad gøres ansvarlige. Europa-Kommissionen kan ikke alene sikre en god forvaltning af det udvidede indre marked, når sikkerhedskravene og kontrollen samtidig skal øges.

5.3.2. ØSU gør sig derfor til talsmand for, at myndighederne i medlemsstaterne inddrages direkte i udbygningen af forskellige kontrolforanstaltninger på stedet, idet der anvendes fælles metoder, som skal godkendes af Kommissionen. Ansøgerlandene skal også have mulighed for at deltage, da det er den bedste oplæringsmulighed med henblik på deres fremtidige medlemskab. Det drejer sig således om med de koordinationscentre for det indre marked, der for nylig er blevet skabt i alle 15 medlemsstater, som forbillede at skabe synergier mellem de nationale myndigheder, som arbejder i overensstemmelse med det indre markeds behov. Dette samarbejde skal især udvikles inden for konkurrencepolitikken, miljøbeskyttelsen, produkt- og levnedsmiddelsikkerhed, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, samt bekæmpelse af skatte- og handelsbedrageri.

5.3.3. Kommissionen skulle dermed kunne koncentrere sig om en grundig overvågning af, at disse decentraliserede kontroller gennemføres på rette vis. Kommissionen bør gives beføjelse til at gribe direkte ind for at afbøde eventuelle mangler i de nationale administrationer. Med udsigt til en union med tredive medlemmer med meget forskellige nationale administrationer kunne Kommissionens foranstaltninger

berettige skabelsen af fællesskabsinspektioner, især med hensyn til kontrol og bekæmpelse af bedragerier med konsekvenser på europæisk plan.

5.3.4. Hvad angår toldpolitikken, gør ØSU opmærksom på den målsætning, at der skabes ensartede procedurer ved Unionens ydre grænser som følge af afskaffelsen af den indre grænsekontrol. Denne målsætning skulle bane vejen for et forstærket samarbejde mellem de nationale myndigheder og på udvidelsestidspunktet føre til en virkelig forening af EU's toldmyndigheder inden for rammerne af en samlet EU-administration.

5.4. Konsolidering af ØMU'en

5.4.1. Den Økonomiske og Monetære Union, der integrerer de økonomier, som deltager i euro-samarbejdet, kommer meget belejligt til at tage den udfordring, der ligger i at befæste den økonomiske og sociale samhørighed i det udvidede EU, op. ØMU'en skal befæste og uddybe den økonomiske integration efter udvidelserne og gradvist og uigenkaldeligt inddrage de nye medlemsstater.

5.4.2. ØSU understreger vigtigheden af at øge den økonomiske samordning i ECOFIN-Rådet. Euro-gruppen kommer i fremtiden til at virke som en drivende kraft og bør opbygge sin organisation og handle i overensstemmelse med disse nye forudsætninger. Ikke kun økonomi- og finansministrene, men også andre rådskonstellationer, som f.eks. sociale anliggender, bør ligeledes diskutere de eventuelle konsekvenser af euroen og tage højde for disse spørgsmål i sine beslutninger.

5.4.3. ECOFIN-Rådet bør tilskynde ansøgerlandene til at fastlægge såvel det retslige som økonomiske grundlag for deres fremtidige deltagelse i ØMU'en, bl.a. ved at påbegynde strukturelle reformer med dette for øje (som f.eks. centralbankernes selvstændighed — et område hvor der allerede er gjort store fremskridt). ØSU ønsker, at ansøgerlandene straks ved deres tilslutning forpligter sig til at deltage i den europæiske valutakursmekanisme, som har efterfulgt Det Europæiske Monetære System. Dette vil give et solidt grundlag for vekselskursstabiliteten på det udvidede indre marked og være et første — i øvrigt obligatorisk — skridt imod deres senere deltagelse i ØMU'en.

(1) »Regelforenkling i det indre marked«, EFT C 14 af 16.1.2001, s. 1.

5.5. Samlet styrkelse af Europas konkurrenceevne

5.5.1. Det Europæiske Råd i Lissabon i marts 2000 var startsignalet til en styrkelse af Europas konkurrenceevne via væsentlige strukturtilpasninger i de forskellige medlemsstater. Dette mandat skal gennemføres med al den nødvendige beslutsomhed for at øge virksomhedernes konkurrenceevne, fremme innovationen, styre de kollektive omkostninger og offentlige udgifter, forbedre arbejdsmarkedets funktionsmåde og fremme beskæftigelsen samt sikre de sociale sikringsordningers beståen.

5.5.2. ØSU anbefaler, at ansøgerlandene inddrages i de målsætninger, der blev fastlagt i Lissabon og i evalueringsrapporterne i forbindelse med de europæiske råd om foråret, for at:

- styrke virksomhedernes konkurrenceevne, fremme innovationen, styre de kollektive omkostninger og offentlige udgifter, forbedre arbejdsmarkedets funktionsmåde og beskæftigelsesniveauet samt sikre de sociale sikringsordningers modernisering,
- muliggøre en sammenlignende vurdering af de bedste metoder.

ØSU udtrykker tilfredshed med, at Det Europæiske Råd i Stockholm i marts 2001 udtrykkeligt gav udtryk for sin interesse i en sådan inddragelse af ansøgerlandene.

5.5.3. Dette skulle være en tilskyndelse til, at ansøgerlandene fremskynder reformerne og skaber et gensidigt samspil, ikke blot indbyrdes, men også i forhold til de 15 medlemsstater. I øvrigt har de enkelte ansøgerlande alle muligheder for, især på de områder, hvor de har indledt nye reformer med nye midler og viljestyrke, som f.eks. økonomisk åbning og innovation, at lægge sig på samme niveau som de nuværende EU-medlemsstater, ja endog at kunne måle sig med de bedste blandt dem.

6. Konklusioner

6.1. På baggrund af debatterne med erhvervs- og samfundsrepræsentanterne fra ansøgerlandene understreger ØSU beho-

vet for, som forberedelse til udvidelsen at øge bestræbelserne på at overføre fællesskabslovgivningen i ansøgerlandene samt forstærke EU's støttemetoder og vilkårene for en ny økonomisk samhörighed i en udvidet union.

6.2. ØSU konstaterer, at medlemsstaterne og ansøgerlandene fremover deler en fælles fremtid, hvilket berettiger, at EU og alle dets aktører inden for erhvervs- og samfundsliv yder en konstant og effektiv støtte til alle de anstrengelser, som ansøgerlandene i stadig større omfang må gøre for at skabe forudsætningerne for et nødvendigvis krævende medlemskab på det — endnu ikke fuldendte — integrationsniveau, som EU har nået.

6.3. ØSU konstaterer også, at det ville være helt fejlagtigt at antage, at det efter EU's beslutninger om Agenda 2000 efterfulgt af traktatsreformen kun er ansøgerlandene, der skal foretage denne krævende tilpasning, eftersom forberedelserne inden for en udvidet union tværtimod kræver en dybtgående tilpasning af Den Europæiske Union, ud over de fastlagte budgetmæssige og institutionelle reformer for at klare de uoverskuelige konsekvenser af denne udvidelse.

6.4. ØSU mener, at denne dobbelte udfordring for såvel ansøgerlandene som medlemsstaterne bør betragtes som en enestående mulighed for en gennemgribende fornyelse af Den Europæiske Union, hvor alle står til at vinde, eftersom en sådan fornyelse vil styrke konkurrenceevnen og skabe socialt fremskridt inden for et Europa, der både er større og stærkere.

6.5. Derfor opfordrer ØSU Den Europæiske Union til allerede i 2001 at påbegynde et ambitiøst og sammenhængende flerårigt program til forberedelse af udvidelsen for at gøre støttemetoderne mere effektive i ansøgerlandene samtidig med, at man blandt de 15 allerede skaber de betingelser, der vil bevare samhörigheden i det udvidede Europa. Et sådant program bør inddrage medlemsstaterne og ansøgerlandene og i første række delagtiggøre civilsamfundets økonomiske og sociale aktører. Målet bør være at gennemføre det, inden Parlamentets og Kommissionens nuværende mandat udløber.

Bruxelles, den 25. april 2001.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg